

原語論壇

Aboriginal 原語フォーラム
Language Forum

bumemealu 阿里山鄒語的再見

アリ山ツォウ語のbumemealu (さようなら)
“bumemealu,” Goodbye, in the Cou’Alisan Language

文 | 莊作合 (台北市鄒語支援教師)

hoci ieni no cou ta psoseongna, ne noanao, uk'a ci isi yainca, caicien ci pat'ausna, hoci ienino h'oe'ea no cou ta psoseongana. 'emo maicaci, pat'ausna, la conino yainca. “bumemealu” hocieno o'teyainca. matetos'a i'vaho yupa baito ho homna. la yupa eutotavei, hoyainca, totea na takolahia, ivaho, meemealu no ataveisi.

在阿里山鄒族的語言裡，沒有所謂「再見」的詞彙，通常用bumemealu來表達，隱含不知何時才能再次相見的情感。這句話具有尊重、關切或期盼的含意。

'eisi yainca bumemealu'e pat'ausna tan'e. la na'nosino, titheni hono, yupevai 'emo maica ci pat'ausna, hocieno emo'usnu noisi. sokoeva ci a'a'ausna. la conino, yupa eutotavei ho yainca, tekoso bumemealu.

bumemealu這個道別用語可因應不同的場合及情境來使用，例如：為人送行或將赴危險之處時，是彼此互道珍重或表達關心的用語。

maihocieno uhne, 'oyonatmopsu na 'o'oko no tmopsu, la conino eutotaveia ho yainca. tekola bumemealu ne ceonu, ho yaeza yainca. tekosola a'umtu. putmatmayaezoyu to lemacohio, ho bumemealu tmopsu, hocieno aema'uc'o. yupteilu na isi noana'avao'teaiti ci oahngu, la mainca. noana'avao'teaiti, lako amako asngucu um'umnu? hotec'u ivaho, yupeevai, la conino yainca. bumemealu yokeoasu na nsousu.

小孩上學前，做父母的通常會叮嚀，上學途中要小心，在學校時要聽從老師的話，好好用功讀書；或者在無意間遇到許久不見的朋友或長輩們，在驚喜中表達對於離別後的關切，於再度道別前，會相互以bumemealu或是yokeoasu來表達「願你健康、一路順風」之意。

'e isi yainca "yupeevai", hoci boemi no h'oe'ea cou ta psoseongana, mo na'no mav'ov'o 'ola pat'ausna, hoci tekocuno faeni no mocmo ci oahngu na, okonosu mamespingi, la conino aueva eutotaveia ho yainca, hotekocu afu'ucu, uhta mocmo, tkocu, ahoimaitan'e hcu,

oahngu ta conoemoo tan'e, tekosola akoe'ia ho aululua si teko mamameoi hositeko v'congu. hocieno panontec'u moseolu uhno heetai ci mo conoemoo, la conino aueva, noteuyuneni ho poa kaepua, la eutotaveia ho yainca, tekosola iachisola bumemealu ho yokeoasu na nsou su.

此外，還可用 yupeevai 來表達，這個詞在阿里山鄒語裡意義相當廣泛。yupeevai 的字面語意是「分手」之意，可用於以下情境：一、準備嫁女兒的時候，準娘家總是叮嚀著「嫁出之後，妳就是他們家的成員之一了，希望妳遵守做媳婦應有的本分，對長輩的尊敬尤其疏忽不得，對妳的終身伴侶，應以誠相待到老」。二、如果家有役男，在服役的前夕，親朋好友總是齊聚一堂，準備豐富的歡送大餐，舒緩該役男的緊張心情，在歡樂中勉勵「日後要保重，並處處小心」。

bumemealu 'epat'ausna eni, la titheni hote, yupeevai 'emo maica ci h'oe'ea. pantola yaeza yinca ci pat'ausna "mongoi". hoisi aula yainca "mongoi" 'epat'ausna eni, maihocieno panonte, momekvou ci yatatiskova, la yainca, "mongoi ta tiskova". eusvuta 'oniala hioa ne noanao homo, eam'coia ci yatatiskova, 'e cou ta psoseongana, lac'o psemoha tac'u siato tesi anana'ava auesiesia yoni ci cea. 'ecou ta psoseongana ne auyusi, homo elutamo maica 'ohaumnu ci hie, 'omo mcoi ci yatatiskova, ohoc'ola, aha'avac'o efo'a to yaemana 'omo kuzo ci 'oahngu. ohola seokeukeuca to 'ue 'omo m'coi ci yatatiskova, ho teoeva to isi peifongvacifeongo ho yainca, 'otenasola mi mi yuyafa ho mici aopa'to ta mimian'a yatatiskova ho mici pohcinghi. ta'esi tac'u'ola yainca meahicu boemitola yainca evoyu ho haengu, hocu epsupsa 'o maacaciku to yaemana, ho yainca homisucuno afu'u iachicu kaebumongoi ta 'oahngusu, tena yainca nahocuno moozu uhno osko iachi umnua cimo h'unano h'puh'pungu, la peobanga ho yainca, ahoimaitan'e

'otenasola mici miovei ho mici 'pohcinghi ta oahngusu, mosola maica 'o niala ti'a'ausna ta cou ne psoseongana no auyusi. mitan'e, micu na'no aezuhu 'ola ti'a'ausna tmo meove no tiskova ci yatatiskova, na maitan'e micu eakiokai. 'omo kuzo ci oahngu. lac'u aula hafayumumu to kiokai ho 'p'ohkuneni ho pahafneni no amopepe na piepiyasi.

bumemealu 也有「小心」的意思，即一般用來提醒或相互道別時的常用語詞，這是慎重有禮的道別語。另有一個比較嚴肅的語詞為 mongoi，這個詞簡單地說是「離開」的意思，不過，要視實際的場合及情境來運用。例如：阿里山鄒語裡 mongoi ta tiskova 具有「離開人間」的嚴肅意涵。在阿里山鄒族的習俗裡，喪事的處理方式是以嚴肅與簡單為原則，沒有所謂吉日凶日之分，只要親戚所有人到齊或在五日內就必須立即安葬，到目前仍是如此。過去更傳統的文化裡，鄒族祖先對往生者的處理方式極為簡化，當天死亡當天即下葬，並用 ue（黃藤）將遺體緊縮綑綁起來，在屋內原地挖洞，將遺體以坐立方式埋入洞裡，然後便進行驅魂儀式，長者雙手持 voyu（草）、haegu（茅草）、tapaniou（椿草）等三樣草。在阿里山鄒族的祭典當中，這三樣草是不可或缺的，喪葬儀式也不例外，所以這三樣草在儀式中，主持人必須拿在手裡，然後從屋內的每一角落，用掃地似的姿勢將手中的草不斷揮到屋外，同時嘴裡還不停咒罵亡魂「既然離開，就離陽間越遠越好」，不許回頭打擾在世的所有人，似乎化悲哀為悲憤，聽起來是有點狠心的作風，但請不要誤解，其實是為亡者寶貴的生命就如此結束，表達惋惜之意，這是過去的傳統習俗文化。隨著時代變遷，現今的社會文化習俗一切都改變了，何況當前因受基督的感召，已經拋開過去的心態，化為虔誠的心和感恩的心，將亡者的靈魂奉給上帝召回，讓亡魂安息永別。